

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vera Concilii Tridentini Historia

Contra falsam Petri Suauis Polani narrationem

Pallavicino, Sforza

Antverpiae, 1670

Capvt VIII. Disputatio & susceptum consilium de Calicis concessione. Oratorum conuentus habitus apud Archiepiscopum Pragensem. Variarum inter eos sententiarum. Quaedam ab ipsis significata Legatis ante ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-11718

Disputatio & susceptum consilium de Calicis concessione. Oratorum conuentus habitus apud Archiepiscopum Pragensem. Variæ inter eos sententiæ. Quædam ab ipsis significata Legatis ante postremum cætum, & Legatorum responsa. Difficultas in eodem cætu de Doctrinæ argumento.

1 **C**alicis propositio, in nouam formam mutata, conuentui habito decimoquinto Septembris proposita est; sed offendit in eadem & penè in maiora obstacula, quàm antea impigerat ea quæ absolutam concessionem continebat^a. Eadem namque rationes, quæ dissuaserant Synodo ne huiusmodi nouitatem illa indulgeret, ipsam pariter dehortabantur ne Pontifici id consilij daret. Præterea quidam addebant, temerarium fore, si Superiori consilium non petenti illud obtruderetur. Quocircà collectis suffragiis, sexaginta nouem numerata sunt concessioni propitia, septuaginta nouem illi aduersantia, & quatuor dubia; atque inter priora non pauca erant, quæ comprobationem tam arduis conditionibus obstrangebant, vt potius improbatio videretur.

^a Cuncta extant in Actis Paleotri, & Arcis Æliæ, præter litteras Legatorum, & Vicecomitis ad Borrom. 16. Septemb. 1562.

2 Deiectus itaque hoc nouo infortunio Drafcouizius, rem omnem operæ Mantuani commisit. Qui ad extremam tabulam confugiens, celeriter aliud simplex Decretum conficiendum curauit, quo dicebatur: *Cum sancta Synodus duos articulos prædictos de usu Calicis examinandos atque definiendos reseruasset, nunc eorum, pro quibus petitur, saluti optimè consultum volens, decreuit integrum negotium ad S. D. N. esse referendum, prout præsentis Decreto refert; qui pro sua singulari prudentia id efficiat, quod vrile Reipublicæ Christianæ, & salutare petentibus usum Calicis fore indicauerit.* Et sanè notatu dignum est, eam particulam, *optimè consultum volens*, & reliqua fuisse posita ex industria, vt significaretur, eos populos, qui deerrantes noluerant ad Pontificis auctoritatem confugere, melius corrigi non posse, quàm dum in ea reponerentur.

3 Relatum fuit hoc Decretum decimo sexto Septembris manè in cætum, à quo abfuit Drafcouizius, vbi Mantuanus breui quidem, sed neruoso proœmio dixit: Dum propius instaret Sessionis celebratio, Legatos non mediocri affectos esse molestiâ ex querelis ab Episcopo Quinque Ecclesiarum allatis nomine Cæsaris, cuius auctoritatem expostulabat Orator illius conuentus repulsis non

Pars III.

V

modò

1562. modò neglectam, sed contemptam fuisse; cum potiùs, dum illa amplificandæ Christianæ Religionis operam dabat, omni ope adiuuanda ac promouenda esset. Ex ægritudine hinc orta illum nec eo die in conuentum venissè, nec die postero Sessioni adfuturum. Propterea Legatos, habitâ temporis, necessitatis, communisque tranquillitatis ratione, ad Patres deferre nouam formam Decreti, quod res Pontifici committeretur. Pro certo haberent, Pontificem æquibonique facturum quidquid ipsi statuissent: intenderent animos, pro eo ac par erat, in tantum negotium: considerarent, quantum conferret Religionis commodo Cæsaris gratia; Cæsarem verò non sui ipsius, sed publicæ Christianæ rei vtilitate moueri.

Incredibile est, quantâ animorum molestiâ Mantuani sermo fuerit auditus, quasi mixtus reprehensione de præteritis, & violentiâ de futuris. Archiepiscopi Rossanensis & Iadrensis admirationem præ se tulere, quòd Cæsar id ex ipsorum manibus per vim metumque veller extorquere. Gaspar Ceruantes Hispanus, Archiepiscopus Messanensis, de huiusmodi importunitate, quasi Concilio iniuriosa, questus est. Parisiensis Episcopus declarauit, malle se conscientiæ suæ quàm reliquis rebus consulere, ideoque non assentiri Decreto. Illud pariter cum ea propositionis formula reiecerunt Antonius Augustinus, Bouius, & Campeggius. Martinus de Corduba Dominicanus, Episcopus Dertusensis, scholasticis vsu vocabulis ita dixit: Decretum sibi displicere secundùm conscientiam, placere secundùm homines, quasi inuoluntarium mixtum. Egidius Falcetta Episcopus Caurolensis in hæc verba prorupit; Velle se protestari de nullitate, & abire à Concilio, si huiusmodi Decretum admitteretur. Et iam querimoniam contra Cæsarem in tumultum abibant, cum Simonetta prudenti acceptâque dicendi formâ exposuit, conqueri Cæsarem, quòd cum Synodus duos illos articulos se petente reseruasset, nunc Patres ne responso quidem ipsum esse dignatos. Idcirco eam quisque sententiam pacatè ferret, quam dignitati Synodi, & Ecclesiæ vtilitati profuturam putaret.

Per hæc verba delinitis Patribus, & quasi restitutis in libertatem, cuius tuendæ conuentus hominum studiosissimi sunt, rumor resedit, dictisque tranquillè sententiis, octo supra nonaginta Decreto consenserunt, triginta octo dissenserunt. Tanti refert quâ viâ rei obiectæ imago feratur in oculum, siue mentis, siue corporis ille sit, ad eiusdem rei speciem dissimilandam.

Non tamen^b Cæsariani postea paria grati animi officia Legatorum operæ rependere visi sunt. Etenim eodem die, paulò post habitum

^b In epistola Legatorum, & arcanis notis Vicecomitis ad Borromæum, 16. & 17. Septemb. 1562.

tum cœtum, Oratores Principum rogarunt, vt in domum Archiepiscopi Pragensis, quippe omnium Oratorum antesignani, conuenirent, ad communis emolumentum negotium. Interesse recusarunt Veneti ac Florentinus; hic, vt Legati crediderunt, ob litem potioris loci cum Heluetio; illi, quod non habebant Senatus mandata huiusmodi cœtus accedendi: quamuis reuera Florentinus^c aliam non adeundi causam ad Ducem scripserit, nimirum, cum sciret conuentum illum in se Legatis haberi, vereri se, ne quid ibi odiosum agitandum esset. Et paucis antè diebus^d eidem significarat, tum ex sua, tum ex aliorum prudentium ratiocinatione sibi videri, in Transmontanis sub obtentu disciplinæ reformandæ voluntatem detegi abiiciendi auctoritatem Sedis Apostolicæ, sacri Collegij atque Aulæ Romanæ, quod à se rationi dissentaneum putabatur, præcipue verò noxium Italiæ splendori; exteros verò ab occulta fortassis in eam æmulatione ad id moliendum impelli.

^c In Actis, 21. Septemb. 1562.

^d 3. & 7. Septemb. 1562.

6 Itaque in eum Oratorum cœtum conuenere præter Casarianos, Galli, Lusitanus, & Pagnanus, qui Piscario à secretis erat: Bauarus aberat, iam à suo Principe reuocatus ad tempus, & nondum regressus. Ibi Drascouizius prolixâ oratione illos extimulauit, vt inter se in vnum coalescerent, Legatosque vrgerent ad graues morum emendationes exagitandas, easque proponendas; Synodum sine fructu sterilescere, & in quæstorum scribarumque correctionem effundi; ad speculatrices decisiones esse conuersam, vt à rerum agendarum sanctionibus distrahatur. Huiusmodi decisiones frustra confici, vtpote Catholicis superuacaneas, & hæreticis inutiles: vnâ proinde Oratores pergerent ad Legatos, flagitarentque ab illis, vt in proxima Sessione, sepositâ trutinâ de Ordine ac Matrimonio, vnice nauaretur opera ad expurgandam Ecclesiam tot corruptelis, moresque tam deprauatos emendandos.

7 Magno labore opus non fuit Lansaci animum, iam ad ea procliuem, accendere. Oratoribus Lusitano, & Heluetio, & Pagnano, qui à secretis erat Hispano, quippe sinistra affectionis fomitem animo non gerentibus, ignis nequaquam adhæsit; quin ij potiùs variis rationibus conati sunt flammam in aliis extinguere, aut certe temperare. Nec absque operæpretio; siquidem Casariani & Galli fatiùshabentes, si complures moderato sed efficaci officio fungerentur, quàm si pauci vehementem sed vanum impetum facerent, decreuerunt cum Legatis agere remissiore quàm cogitatum fuerat loquendi formâ. Pagnanum tamen ad id adducere non potuerunt, qui postea Lansaco fassus est^e, se ab eo abstinuisse, verum

^e Litteræ Lansaci ad Reginam, 20. Sept. 1562.

1562. tum ne per aliquod reliquorum omnium postulatum de dogmatum prolacione, officeretur sui Regis petitionibus de continuacione; cum alia nunc peteretur procedendi ratio, ac ea quæ Paulo uiuente statuta fuerat, uidelicet, de doctrina cum emendatione coniungenda.

Eodem die hi Oratores adierunt Legatos ante cœtum postremum, & in hanc sententiam locuti sunt: Quando apud se illi statuerant, res iam destinatas nec retardare, nec immutare, multum Oratorum interesse, eas certè prius secum communicari, quò de ipsis Principes suos tempore certiores facerent. Proinde illos rogare, ut diem futuræ Sessionis, & articulos in ea agitandos sibi patefacerent; ac præterea, quidnam confessui de morum reparatione proponendum putarent; ut ipsis liceret quæ in mandatis habebant proferre. Tum pluribus verbis exposuerunt, articulos Sessionis diei posteræ paratos esse leuissimos, indignos Concilio, & Ecclesiæ indigentia omnino impares.

Existimarunt Legati, Oratorum consilium non eò potissimum tendere, ut exquirent in præsentia designatum apud Legatorum animos habendæ Sessionis diem, quò de illo suos Principes admonerent, cum id æquè fieri potuisset post crastinam celebrationem; sed quòd timerent, ne dies à Legatis consultò eligeretur adeò propinquus, qui Gallorum Præsulum aduentum præuerteret: unde forsitan Galli ac Cæsarei Oratores parati essent ad obstitendum & contestandum, ubi tantam proponi festinationem audirent, adeoque ad obturbandum Decretum, quod in conuentu, ac postea in Sessione imminente conficiendum putaretur. Sed Legati ob implicatam vastamque rerum reliquarum congeriem admouere manum non potuerant celeritati, quam Oratores suspicabantur. Quapropter ex iis quæ prius inter ipsos conuenerant, responderunt, decimum nonum Nouembris Sessioni præscriptum iri; cui nihil quod obiicerent superfuit Gallis, cum iidem antea disertè affirmassent, ipsorum Præsules Octobri nondum elapso adfuturos Tridenti. De articulis definiendis generatim responsum est; eos contenturos residuum quod supererat; magisque generatim de prænuntiandis morum emendationibus, quæ proponendæ erant; affirmaruntque Legati, numquam se prætermisuros id quod suo muneri par esse cognoscerent.

His auditis discesserunt Oratores. Sed hinc non subistere Legatorum molestia. Superuenit eodem tempore Granatensis, monuitque, multos ex Patribus, singulos singulas candelas secum gerentes,

tes, in confessum venturos, obfirmato animo inde non exeundi, 1562.
 tametsi noctesceret, nisi prius obtinerent suspensionem illius Canonis, quo definebatur Sacerdotum institutio habita à Christo in Cœna, ad eò ut eius examen ad Sacramentum Ordinis seponeretur. Recusatam à se fuisse quæ sibi offerebatur candela, sed unam ibi se reperiturum, ubi opus foret, totamque noctem ibidem impensurum. Legati omnem mouere lapidem, ut hominem dimouerent, plurimis adductis rationibus tum ex doctrina, ut ad consensum allicerent, tum ex prudentia, ut dehortarentur ne communi iudicio repugnaret, neque se censorem contemptoremque vniuersi conuentus ostenderet, quod illi unà cum beneuolentia auctoritatem apud Patres detracturum fuisset, adeoque facultatem impendendi fructuose ingentis animi dotes in aliis rebus ad Ecclesiæ emolumentum. Sed cuncta irrita. Animis ita paratis, ad vniuersalem cœtum deuentum est ^f. Non interfuit eo die Seripandus, ut qui semper alieno fuerat animo à definitione, quod Christus in Cœna seipsum obtulisset; cum ea sibi videretur de re neque per se clara ex effatis Scripturæ, sacrisque Doctoribus, nec in Synodo Patrum studiis disputationibusque declarata, atque huiusce sententiæ suæ legitimum testimonium sibi tradi voluit à primo Legato, eam ipsam postremi conuentus die ^g: idque ab eo effectum est, quantum ex arcanis litteris inter ipsum & Amulium Cardinalem ^h elicio, quò liber esset ab offerendis postea Pontifici suis oppositis rationibus; ante cuius confirmationem semper licitum existimabat ab illis definitionibus & mente & calamo dissentire. Sed clam non palam id egit, gnarus, multa honesta opera occultanda esse multitudini, quæ sæpè rerum condiciones permiscens inde perperam arguit. Quare sicut ipse ad Borromæum scripsit, & sicut disertè habetur in memorato Mantuani scripto, eam alioqui concordia significationem expressit, ut nihil violaretur siue debita collegis reuerentia, siue publica communis ipsorum magistratus existimatio.

11 In cœtu rebus facilioribus absolutis, Granatensis, qui manè facultatem petierat extra ordinem loquendi, prolixâ oratione impugnavit Canonem sibi non probatum, quasi contrarium S. Dionysio in tractatu de Cœlesti Hierarchia, S. Maximo & S. Chryostomo, qui collationem Sacerdotij tribuunt illis verbis dictis à Christo postquam resurrexit: *Accipite Spiritum Sanctum*. Sed Patres perterriti quâ laboris integræ diei, quâ pertinaciæ hominis, communitati reluctantis, ferè omnes exclamarunt; Persistendum esse in eo quod statutum erat. Osius Legatus aliquid sibi dicendum putavit

^f Cuncta extant in Actis Paleotti in narratione Musotti, eiusque Actis, 16. Septemb. & in epistola Archiepiscopi Iadrensis, 17. Septemb. 1562.
^g 16 Septembris 1562.
^h Ex epistola Amulij ad Seripandum, in volumine litterarum Musotti, in qua dies non signatur, sed videtur scripta Octobri 1562.

1562. putauit ad suam sententiam, quæ iam vniuersalis in Synodo euaserat, propugnandam. Idcirco geminam potestatem distinxit, à Christo Sacerdotibus impertitam, alteram ad verum ipsius corpus attinentem, alteram ad corpus mysticum, quod ex fidelibus constat. Priorem, quæ facultatem consecrandi importat, fuisse illis traditam in Cœna, nec vllum ex antiquis Patribus id negare; posteriorem, quæ auctoritatem absoluendi complectitur; eam esse quam Christus rediuius communicauit.

Martinus de Corduba Dominicanus, Episcopus Dertusensis, præuidens quæ à Guerrero erant obiectanda, eorum confutationem parauerat magnorum Doctorum testimoniis, quæ ab eo recitata sunt, præsertim ex S. Thoma in quarto sententiarum distinct. 22. & in tertia parte quæst. 82. idem quoque præstitere Petrus Antonius de Capua Archiepiscopus Hydruntinus, & Ioannes Antonius Pantusa Episcopus Literatensis. Sed iam disceptatio in certamen perturbationemque degenerabat, cum Mantuanus imposuit, ut ordine sententiam vnusquisque proferret. Penè omnes Canonifauiebant, & parua contradicentium cohors duas in classes abibat: alij non illum repudiabant tamquam non verum, sed tamquam immaturum; & ijerant Archiepiscopus Bracarensis, & Episcopi Segouiensis, Almeriensis, Auriensis, Senogallensis, Ostunensis, Legionensis, Ilerdensis, Famagustanus, & S. Pauli, aliàs nominati, & Hieronymus Sauorgnanus Episcopus Sibinicensis: alij dubitationem de rei veritate indicabant, præsertim Guerrero, & Fuscarius, qui significauit, se censere id aduersari Alexandro Pontifici *in prim. suorum Decretal.* S. Augustino in quæstionibus veteris & noui Testamenti, & S. Thomæ in eadem distinct. quæ pro sententia opposita à Dertusensi producebatur. Interim prima noctis hora iam penè effluerat, & argumentationes contrariæ, post aliam alia, pro eo planè quod in circulis accidit, quò magis multiplicabantur, eò magis dilatabantur. Quare primus Præsidum, quò ad exitum perueniretur, statuit, ut Canonis defensores, qui erant quamplurimi, sententiam suam simplici dicto pronuntiarent, impugnatoribus, utpote paucis, liceret rationes adducere, quibus id alteri parti persuaderent. Sed qui Canonem tuebantur, disputatione feruidi, de præscripta lege tamquam de iniqua sibi, & periculosa sententiæ conquesti sunt. Quamobrem Simonetta eos sedaturus, liberiùs quàm circumspèctè, ipsos ne dubitarent hortatus est, iis Scripturæ verbis vsus: *Deus non mutatur: sed interdum etiam aqua ingentem in ignem iniecta, migrat in ignem.* Ea dicta iram non extinxere, sed

sed transtulere vehementius in aduersarios. Etenim quemadmodum victi mos est ad despectum suspicionemque cuncta trahere; ita qui Canoni aduersabantur, interpretati sunt ea verba, perinde quali Legatus conscius aliorum voluntatis, singulos propugnatores ad firmiter obsistendum certâ victoriæ spe animare studuisset. Demum Canonis fautores tanto numero potiores fuere, ut vix triginta superfuissent aduersarij. Tunc Princeps Legatorum Patres cohortatus est, ut concordii essent animo in celebratione imminente: eò cuncti inclinarent, quò auram S. Spiritus, qui est veritatis spiritus, se conuertere animaduertebant: reuerenter exciperent communem sententiam illius confessus, qui summâ in terris auctoritate pollebat, eiusque dignitatem sustinerent, nullo edito in populum indicio discordiæ, quæ semper existimationem eleuat; cum fieri non possit, ut inter se mentes illæ dissentiant, in quarum aliqua error non insit. Quare ubi ipsa discordia nihil dubitat de iure sententiæ, vitium in Iudicibus citra dubium comprobatur.

CAP V T IX.

Sessio sexta, siue vigesima secunda. Sententiarum varietas. Obedientia, quam professus est Syrus Patriarcha, recitata; & Lusitani Oratoris contestatio. Errata Suauis de re gesta, & quæ ab eodem in Calicis Decretum obiiciuntur, reiecta.

Die postero, decimo septimo Septembris, Sessio celebrata est. Sacrificium obtulit Petrus Antonius Capuanus, Archiepiscopus Hydruntinus, & latinam concionem dixit Carolus Vicecomes Episcopus Vintimiliensis. Legati arreptâ hinc opportunitate, vtrumque modo insolito collaudarunt apud Borromæum, testati de Hydruntino, in cunctis quæ per eos dies agitata fuerant in conuentibus, illum præ se tulisse doctrinam, prudentiam, ac probitatem, blandâ quadam acrimoniâ conditas, quâ & publicum amorem sibi alliciebat, & publicum bonum promouebat. De altero scripserunt, eius orationem dulcedine ac pietate mirificè redundasse, tum ex dictionis præstantia, tum ex actionis venustate; vnde longè maiorem beneuolentiam, quàm priùs possederat, sibi comparasse: cum Legati habuerint in eo, ut mea fert opinio, rationem de quadam inuidencia, in nonnullis excitata ob singularem Pontificis in Vicecomite fiduciam, & de quadam alienatione ab eodem Præsule, quam in aliis ingenerauerat nota ipsius cum Pontifice commu-

commu-